

KINDEREN TIJDENS DE BEZETTING

Wij zijn in druk en voelen het, men doet het ons voelen. Hard en streng is het Duitsche regiem en onder de vriendelijke Oosterburen zijn er die er vreugde aan beleven om door persoonlijke opvatting het dwangregiem met klem en kleur te verscherpen.

Men haat den bezetter ; diep en vlijmend voelen wij dien haat en hier en daar geeft hij zich, in afzonderlijke gevallen, lucht in harde, stekende feiten.

Onze wettelijke overheden moeten de teugels in gedurige waakzaamheid gespannen houden om de heethoofdigen tot kalmte aan te manen en tot bedaren te brengen. Het « algemeen welzijn », dat tooverwoord, is bij machte om bij rechtvaardigen het roode woord van verzet in te houden.

Maar als ouderen in dagen en grijze intellectueelen met in de zakken gebalde vuisten lijdzaam toezien, zoo is de heilige onbezonnenheid, over de trouwe, eerlijke, onvervalschte jeugd vaardig geworden en de vaderlandsliefde heeft zich borrelend warm een weg naar buiten gebaand.

Een weg gebaand met de groote, luchthartige onstuimigheid der Antwerpsche jonge jaren ; een weg gebaand uitspattend, luidruchtig, vol jonge liefde, bewuste, reine en eerlijke liefde.

De jeugd ! Zij zag tehuis vader en moeder lijden ; den meester in de school met droeven trek om den mond lessen geven ; zij zag de straten harer stad door vreemde lieden betreden en van de Lieve-Vrouwetoren de vlag der overweldigers wapperen ; zij zag hoe het stil was en eenzaam op de groote Schelde, den reuzenstroom, die vooral door de jeugd zoo geliefd wordt.

In 't kinderhart is iets gekenterd en omgeklonken ; dat harte heeft geschrokken en zachtjes gebeefd, geweend en gesnikt, maar pijn vervaagt spoedig in jonge lijven, wat van de moederborst afstraalde en ingenomen werd, is door 't bloed opgenomen, druppel na druppel. En dat echte, dat onvervalschte is

thans opgegulpt in breed gestraal, er is iets veranderd want daar waar goedheid troonde heeft de haat geweldig de gansche doening overrompelt.

De jonge Antwerpenaars, zij hebben hun Vlaamschzijn gevoeld ; 't bewustzijn der vrijheid loopt met stalen kracht langs de lenigheid hunner spieren en in het hoofd vol blauwe zangen, in hun leutig, vroolijk, zonnig hoofd, zingen de liederen van bijtenden spot en van ijzeren knarsing.

Wat de ouderen aanvankelijk uit voorzichtigheid niet vermogen, doen hun kinderen in bewonderenswaardige driestheid. Ook hun harte is vol wee, maar onvervaard ballen zij de zwakke vuisten en dreigen en slaan naar hen die hun stad bezetten en hun land, en vader en moeder en hun grooten koning zoo lijden doen.

In mijne straat ravotten kinderen, speelden sinds de laatste maanden meer dan ooit krijgertje. Episoden uit de jongste krijgsverrichtingen traden op den voorgrond en koning Albert zat op zijn houten paard, fierder, trotscher dan zijn alter ego ooit op zijn echten en levenden draver zat.

Ik heb dikwerf het spel nagegaan en geluisterd hoe de gesprekken steeds en altijd liepen over 't innige vaderland en ieder veldslag beëindigde met de vermorzeling van het Duitsche leger. 'n Zeppelin schoot men met een klakkebus omlaag ; de twee-en-veertigers kraakte men met een trap der zolen in gruis. Duitsche fortten vielen onder het verzameld awoert uit pezige kelen en toen kon de rest van 't vijandelijk heir maken dat het zijn biezen pakte en, wat niet voor dood op den grond bleef liggen, werd gevangen genomen en kreeg rammel uit de bovenste schuif.

Eén was er bij, een smidszoon, een goede, hartelijke jongen, maar met ongeëvenaarde brutale manieren. Hij was de geslepen en geschoren aanvoerder. Haantje één in de bent. Kees doe-t-al! Een woeste kapitein die kwam aanzetten in een storm en tegen den vijand inbeukte als een stier tegen een schuurdeur ; hij was de echte kapitein of koning van al de Belgen.

Hij moest het zijn door de zwaarte van zijn woord en de forsche doening van zijn lijf. Hij trapte en steigerde als vier

volbloede rossen en sloeg, terwijl zijn zwaard rondeles beschreef om 't gansche heir van de vijandelijke bestorming met één houw te neer te zwaaien; zijn schreeuwen klonk hoog en luid en zijn bevelen vulden de gansche ruimte van de niet al te breede straat. De jongens oefenden zich en gehoorzaamden onder zijn bevel, luisterden naar hem, liepen, vochten en... kregen slaag. De tegenpartij werd altijd verslagen, want de aanvoerder was listig en in zijn vak bedreven en de baas in onverhoedsche over- en stormaanvallen.

Aanvankelijk speelden zij grootsche feiten uit oude ridderromans en leefden als echte roovers en wilde mannen. Hun stemmetjes werden grof en zwaar, blinkend draaiden hun oogen rond en onder den kleinen neus krulde de zwarte, vervaarlijke, opgestreken snor. Maar toen kwam onverwachts en plotseling de droeve mare van den oorlog en het woeste verzet der Luiksche vesten. Het zwarte rooversgebroed werd impulsief tot eerlijke ridders herschapen, ridders die voor 't groote gevaar het harte veil hadden en hun lijf en hun goed incluis. Er kwam een Belgische vlag in de straat en ze werd geheschen hoog boven de koppen en gezwaaid over gansch de joelende schare die zong dat het kletterde :

Ze zullen hem niet temmen,
Den fieren Vlaamschen Leeuw.

De voorbijgangers bleven staan, de kinderen bloosden en keken met liefdeoogen vol blijde bewondering naar de driekleur, die voor hen een zinnebeeld was, een vlag waarachter allen even moedig marcheeren konden, omdat daaronder nooit gestreden of gevallen werd dan met eere en met verdiensten.

Toen de kelen schor gezongen waren, de borstekens moe en vroege duisternis in de lichtlooze straten viel, zwegen zij en gingen te ruste, om den volgenden morgen, den ganschen langen dag wederom met hetzelfde spel en denzelfden strijd te herbeginnen.

Terwijl de kleinen zich in luidruchtigheid uitten, zag men hoe de wagens van het Roode Kruis al dichter en dichter elkan- der in vollen dag opvolgden. Duistere geruchten gingen van

mond tot mond en men voelde dat, ergens in een verschrikkelijken hoek, de Dood onbarmhartig sloeg. De ouders keken met groote bekommernis over de hoofden der spelenden heen en een diepe trek van ongerustheid lag over hun voorhoofd. De luidruchtige bende werd van dag tot dag, van uur tot uur dunner en toen de vijandelijke bommen over de stad huilden en duchtig het graniet der huizen scheurden, was de groep verdwenen en werd de straat stil en droef.

Ach, 't was zoo'n lange, droeve tijd. Ik heb zoo menigmaal naar hen, mijn kleine ridders, met hun eerlijke harten, uitgekeken en geluisterd of ik de dreunende stappen van hun paardjes niet hoorde.

Eindelijk, zekeren keer, in de eerste helft van November, hoorde ik ze met hun drieën een vreemd lieke zingen. Het waren wel dezelfde stemmekes, maar 't was de gewone toon niet meer. Het medium klonk anders, de ondertoon was beneveld en schuurde of er schreien van oude vrouwen in steende ; maar de hooge noten huilden scherper, schreeuwden in nijldige, schokkende trillers. De pit, de spotlust, dat sarrende den Sinjoren en den Sinjoorkens eigen, klonken er verward dooreen en voor de aardigheid heb ik dat eerste liedje aangeteekend :

'k Heb 'n kinderstoel laten maken
En daar zetten wij den Keizer in.
Zijn zeven en half miljoen soldaten
Die lappen wij den Yzer in.
Charlot ! Charlot ! Charlot !
De Duitschers die moeten kapot.

Den volgenden dag was de groep met drie vermeerderd en thans spelen zij met geveftien. Gisteren hoorde ik hen twisten en ruziemaken. De smidszoon stond daar met gebalde vuisten en vlamrende oogen, en ik hoorde hoe hij zijn brutaalste woorden er uitflapte in allerhoogsten toon... « 'k Wil nog liever doodvallen ! kreet hij, nog liever dat gij allen doodvalt dan voor Duitschen generaal te spelen ».

Ja, daar ging het om. Niemand wilde meer voor tegenpartij

spelen noch den eerepost in 't vijandelijke leger bekleeden. Het nationale gevoel had bij de kinderen alles overstemd en zelfs het vervullen van het opperste bevel was niet bij machte de Vlaamsche trotse te doen verdonkeren .

Ha, die smidszoon ! Ik had hem op het eigen oogenblik willen kussen en vast en zeker krijgt hij bij de eerste gelegenheid een vaderlandsch boek van mij ten geschenke, want zóó onloochebaer klonk zijn warm vaderlandsche gevoel in zijn oogen dat hij de gansche bende zou afgerammeld, of zich door haar laten afrossen hebben, liever dan zich aan zoo'n voor hem vernederende taak te leenen.

Toen hebben zij maar « gendarm-en-dief » gespeeld, een flauw, onbenullig gedoe, om toch niet te vallen in 't zondige, maar leuke spel van « Belg-en-Duts », waarin natuurlijk de laatste steeds de huid vol gescholden en het baadje behoorlijk uitgeklopt werd.

Er is nog iets veranderd. De wijk-en-steegveeten zijn geslecht of vergeten. Men ziet hoe kinderen van verschillende straatjes onder elkander roezemoezen en zonder naijver met elkander spelen. Het krijgsliedje :

« Wij zijn de jongens van het Schipperskwartier ! » dat zoo nijdig en uitdagend aan het adres van die van de Vuilrui of den Seefhoek werd gezongen is van stonde aan vervallen of zonder beteekenis.

Een groote vriendschap, een zekere solidariteit is ontstaan tusschen jongens van allerlei steegjes en wijken. Bevreemdheid is geen reden tot vijandschap meer. En thans worden er heerlijke raids gemaakt en de politie op vreemd terrein bestookt. Andere, vreemde wijken worden plots gevuld met het oorverdoovend lawaai van zingende kinderstemmen en zelfs de Meir, het heiligste der heiligen in hun lieve stad, wordt overrompeld.

Ha ! die raid en dat geweld waarvan er nog lange jaren in de straatjongenswereld zal worden gesproken.

Het leek een veldslag ! Achter de hoogwapperende Belgische vlag stapten zij, vijftig, honderd in getal, zingend, zingend hun longen uit, overmoedig de Duitschers, de echte ditmaal, in de oogen blikkend.

Zij strekten de braaien en staken den voet stijf in marsch. Zij paradeeren. Fluitjes en kammenmuziek bootsten der Duitschers kapellen na en rommelend, trommelend gaat het langs het groote plein der Meir.

Dan plots zwaait de vaandrig naar 't voetpad voor 's Konings paleis en maakte halt. Een schrill fluitje speelt de Bra-bançonne, de kinderen defileeren en kijken in heiligen ernst en grooten eerbied de Belgische vlag aan.

En zie, de grooten, de ouderen, de wijzen en de voorzichtigen blijven de grootsche doening van het kinderharte in ontroering aanstaren, allen nemen den hoed af, terwijl hier en daar tranen over de wangen bollen.

Toen hoorde men duidelijk, hoe op die plaats, iets klopte dat leek op den slag van een groot harte.

De défilé was gedaan, de kinderen rukten verder op, en plots klonk uit aller mond, op de wijze : « Wij gaan den Seefhoek verlaten », het volgende nieuwe lied :

Wij gaan ons vaderland verlaten
En trekken naar de Duitsche grens.
Daar gaan we den Duitschen Keizer halen
En steken hem van voor op onze bajonet, bajonet.
Vivat al die Franschen
Die den tango dansen,
Vivat onzen Englishman
Die de steppe kan.
Vivat al die Russen,
Die de meisjes kussen.
Servië is onze bondgenoot
Die is van niets benauwd.

Die défilé en dat lied hebben aan de stad de bagatel gekost van 50.000 frank.

(December 1914).

IN DUITSCHE DAGEN

L. OPDEBEEK — UITGEVER — ANTWERPEN.

IN
DUITSCH E D A G E N

door

G. RAAL

